

Vereniging van
Senioren-
Ambtenaren van de gemeente
's-Gravenhage

JOURNAAL

V
S
A
G

september 2022
jaargang 45

Voorzitter:

L.G.J. Draisma
070 - 358 90 51
leo.draisma@gmail.com

Secretaris:

Mevrouw H.L. Loke
070 - 366 96 70
h.l.loke@hotmail.com

**Penningmeester /
ledenadministratie:**

E.F.H. de Kleijn
070 - 354 46 22
penningmvsag@outlook.com

Bestuurslid

C. Kloet
06 - 29 52 00 16
c.kloet@ziggo.nl

Bestuurslid:

Mevr. C. Bult
06 -315 61 660
cobi.b@casema.nl

E-mail bestuur:

vsag@denhaag.nl

Postadres:

Zuidlarenstraat 57
kamer 1.09
2545 VP Den Haag

Bankrekening:

NL95 INGB
0003 9305 93

t.n.v. Penn.
ver. v.
Senioren
Ambt. Gem.
's-Gravenhage

Website:

<https://www.vsag.nl>

“Feissie bânwe”

Fietsen, varen van Amsterdam naar Leiden met een diner aan boord, de najaarsbingo en twee keer met een gids in Leiden wandelen. Dat staat de komende maand op het programma.

We zijn dus lekker bezig nadat augustus met een strandlunch, de Buitendag en de vaartocht naar de druiven in het Westland er ook mocht zijn. Door de hitte ging het fietsen niet door.

De koek is nog niet op. In oktober fietsen we voor de laatste keer dit seizoen en hebben we in Nootdorp het Bayerisch Oktoberfest.

In november houden we een high tea en de sinterklaasbingo en tijdens de van 20 naar 22 december verplaatste eindejaarsbijeenkomst, die twee keer door corona niet kon doorgaan, komen we dit jaar voor de laatste keer bijeen.

Dan kunnen we met plezier op dit verenigingsjaar terugkijken, temeer omdat we ons uiterste best hebben gedaan om de door corona uitgestelde activiteiten ‘in te halen’ en dat is heel aardig gelukt.

Plezier. Dat was het doel bij de oprichting van de VSAG, volgend jaar februari 45 jaar geleden, dat is het doel tot op de dag van vandaag. Dat jubileum gaan we natuurlijk vieren. We gaan “un feissie bânwe”, zoals Sjaak Bral het tijdens het geweldige feest in Diligentia bij het 40-jarig bestaan op z’n Haags gezegd kon hebben

Het duurt nog ‘even’ voordat het zover is, maar ik kijk er nu al naar uit, want het bevestigt ook de rol die de VSAG na al die jaren nog steeds heeft. Natuurlijk heeft niet elke ambtenaar die met pensioen gaat interesse in een vereniging als de VSAG, net zo min als de activiteiten iedereen zullen aanspreken.

Toch, en dat vindt de gemeente ook, kan de VSAG in een behoefte voorzien. Dat vond de gemeente al in 1978, nadat kort daarvoor was begonnen met een cursus om de ambtenaren op hun pensioen voor te bereiden en enkele ambtenaren daarbij de VSAG oprichtten.

Bijna 45 jaar later hebben we die dubbelrol weer, want de gemeente werkt vanuit het programma Fit & Gezond aan een bijeenkomst waarbij ambtenaren vanuit verschillende invalshoeken op hun pensioen worden voorbereid.

Leden van de VSAG kunnen dan als ervaringsdeskundige de ambtenaren vertellen wat met pensioen gaan betekent. Wij weten hoe groot die stap is. Je dagelijks ritme, soms van heel veel dienstjaren, ligt van de ene op de andere dag helemaal stil.

Uiteraard komt aan de orde hoe ze tijdens hun pensioen fit en gezond kunnen blijven en dus

ook wat de VSAG daarbij met al haar activiteiten kan betekenen. Slaan we twee vliegen in één klap. Hopelijk levert het nieuwe leden op, temeer nu de gemeente ons door de aangescherpte privacyregels niet mag doorgeven wie met pensioen is gegaan en die we dus niet meer rechtstreeks voor het lidmaatschap kunnen benaderen.

Gelukkig wordt ook in de pensioenbrief die de ambtenaren voor hun vertrek krijgen naar de VSAG verwezen en zit de flyer over wat de VSAG is en doet erbij.

Beste VSAG-ers, sinds 1978 is er aan de ene kant veel veranderd en aan de andere kant eigenlijk ook weer niet. De cirkel om het pensioen van de ambtenaren en de VSAG is nog steeds rond en moet dat nog lang blijven. Dus op naar de 45!

Leo Draisma,

voorzitter

Bestuurslid Piet Grimme overleden

Op 77-jarige leeftijd is op zondag 21 augustus volkomen onverwacht bestuurslid Piet Grimme overleden. Hij maakte sinds 1 april 2014 deel uit van het bestuur, waarin hij plaatsvervangend penningmeester was.

Het bestuur heeft geschokt op het overlijden van Piet Grimme gereageerd. Voorzitter Leo Draisma: "Het is niet voor te stellen. We wisten uiteraard van zijn gezondheidsproblemen waarmee hij al geruime tijd kampte en waarvoor hij vaak in het ziekenhuis was. We wisten ook dat het niet erg goed met hem ging, maar aan dit plotseling overlijden hebben we nooit gedacht."

Leo Draisma wijst er op dat hij vijf dagen eerder tijdens de Buitendag nog met Piet Grimme pannenkoeken stond te bakken. "In het verslag van de Buitendag in dit Journaal staat hij prominent op de foto. We hebben er nadrukkelijk voor gekozen dat te laten staan als een eerbetoon aan hem. Hij zou ook niets anders gewild hebben. Piet klaagde niet. Hij was een harde en nam het zoals het was. Een paar uur voor zijn overlijden werkte hij nog aan de financiële administratie voor de vaartocht van Amsterdam naar Leiden."

Leo Draisma herinnert zich Piet Grimme ook als degene die graag de bingo van de VSAG presenteerde. "De laatste keer was dat de paasbingo en eind september zou hij dat ongetwijfeld ook tijdens de najaarsbingo hebben gedaan. Het was moeilijk en onwezenlijk om zijn foto uit de bestuurspagina in dit Journaal te verwijderen. De VSAG is Piet Grimme veel dank verschuldigd. Ons medeleven gaat uit naar zijn vrouw Wil en dochter Marian."

Op woensdag
14 september

Voor vaartocht van Amsterdam naar Leiden kan nog worden ingeschreven

Het is nog mogelijk in te schrijven voor de vaartocht van Amsterdam naar Leiden met een diner aan boord op woensdag 14 september. Het partyschip 'Jacqueline' is geschikt voor gebruikers van een rolstoel.

De bus vertrekt om 09.15 uur vanaf het busplatform van het Centraal Station richting Amsterdam. In de Houthaven wordt op de 'Jacqueline' ingescheept en krijgen de deelnemers koffie of thee en appelgebak.

Vanuit Amsterdam vaart de 'Jacqueline' via de Kostverloren, de Schinkel, de Westeinderplassen, de Haarlemmermeerpolder, het Braassemermeer, de Woudwetering en Alphen aan de Rijn naar Leiden. Aan het begin van de middag is er een diner met onder andere soep, een rollade of schnitzel en ijs toe. In de loop van de middag is er nog koffie met een lekkernij. Vanuit Leiden worden de deelnemers terug naar het Centraal Station gebracht.

De boottocht kost € 55,--, voor een introduc e € 62,50. Dit bedrag moet uiterlijk woensdag 7 september zijn overgemaakt naar NL74INGB 0007 4130 77 ten name van Bestuur VSAG te Den Haag met vermelding van vaartocht.

Najaarsbingo op dinsdag 27 september

De najaarsbingo wordt gehouden op dinsdag 27 september en begint om 14.00 uur in de ruimte van de VSAG, zaal 1.09 op de eerste etage van Zuid57 in de Zuidlarenstraat 57. Er zijn weer leuke prijzen te winnen.

Er worden zoals gebruikelijk drie rondes gespeeld. Men kan zelf bepalen met hoeveel bingobriefjes men wil deelnemen. Zoals altijd is er een gratis vierde ronde met eveneens prijzen. Voor deze ronde worden de bingobriefjes in de zaal uitgereikt.

Leden die aan de najaarsbingo willen meedoen, wordt verzocht de bingobriefjes van tevoren te bestellen. Dan liggen ze klaar en hoeft niemand in de rij te staan om ze te kopen.

Bestellen

De bingobriefjes kunnen per drie stuks voor € 2,50 worden gekocht. Het gewenste aantal briefjes kan worden besteld door uiterlijk maandag 19 september het verschuldigde bedrag over te maken op NL74INGB 0007 4130 77 ten name van Bestuur VSAG te Den Haag met vermelding van najaarsbingo.

Eventueel kunnen de bingobriefjes voordat de bingo begint in de ruimte van de VSAG worden gekocht. Het bestuur hoopt echter dat gezien het extra werk dat hiervoor nodig is van deze gelegenheid zo weinig mogelijk gebruik wordt gemaakt.

**Op woensdag
5 oktober in
Nootdorp**

Bayerisch Oktoberfest mit Wein, Wurst und Gesang

**In de in Bayerische
stijl aangeklede zaal
van partycentrum Het
Witte Paard in
Nootdorp is er op
woensdag 5 oktober
een 'Oktoberfest mit
Wein, Wurst und Gesang'.**

**Na een diner dat is bereid volgens de
traditionele Oostenrijkse keuken is er
een muziekprogramma met Duitse en
Tiroler Schlagers en Volksmusik,
gespeeld door 'Die Limburger Buben'.
Het wordt gepresenteerd door
Wijnand van der Sande.**

De deelnemers worden om 9.45 uur vanaf het busplatform van het Centraal Station naar Het Witte Paard gebracht en daar ontvangen met een kop koffie of thee met warme Apfelstrudeln met vanillesaus.

Het diner telt 3 gangen. Het voorgerecht bestaat uit Tiroler Käse und Speck Platter met diverse soorten worst, ham, kaas en brood met smearsels op een plank. Het hoofdgerecht omvat Oktoberfest Platter met onder andere Bratwurst, Schnitzels, Kartoffelecken, Rotkohlsalat, koude en warme sausen, salade, gebakken uien en zuurkool. Het dessert is een panna cotta roomdessert met Oostenrijkse kersen.

's Middags is het een en al muziek wat de klok staat. Zo spelen 'Die Limburger Buben' originele Tiroler volksmuziek waarbij allerlei bekende nummers voorbij komen zoals 'Heimat der Berge', de 'Frühlingspolka' en 'Tanze mit mir in den Morgen', de Schlager van Gerhard Wendland uit 1961.

Hit

Kees Haak, de zoon van Nico Haak, zingt onder andere de Duitse vertaling van 'Foxy Foxtrot', de grote hit uit 1975 die zijn vader met Peter Koelewijn schreef. Het refrein begint nu met 'Oh, Schmidtchen Schleicher mit den elastischen Beinen'.

Het Oktoberfest wordt afgesloten met een kopje koffie of thee met een lekkernij. Om 16.30 uur vertrekt de bus weer naar het Centraal Station.

Deelname kost € 55,--, voor een introduc e € 62,50. Aanmelden kan door het betreffende bedrag voor 15 september over te maken op NL74INGB 0007 4130 77 ten name van Bestuur VSAG te Den Haag met vermelding van oktoberfest.

- 15 pakken pannenkoekenmix
- 30 eieren
- 8 liter halfvolle melk
- 8 pakjes ontbijtspek
- 5 blikjes ananasstukjes op sap
- 3 bussen poedersuiker
- 5 flessen schenkstroop
- 2 potten bosbessenjam
- 3 doosjes verse aardbeien
- 3 potjes gember
- 4 kwastjes
- 2 pakjes vanillesuiker
- 6 pakjes roomboter
- 1 busje zout

'Bestuurlijk' gebakken pannenkoeken smakelijke afsluiting van Buitendag

Het was een zeer lange lijst met boodschappen die het bestuur moest doen.

Ze waren nodig voor de pannenkoeken, die voorzitter Leo Draisma, met af en toe ter persoonlijke ondersteuning een slok witte wijn en

plaatsvervangend penningmeester Piet Grimme op dinsdagmiddag 16 augustus bakten in de keuken van het clubgebouw van de sv Erasmus aan de Erasmusweg aan het slot van de Buitendag.

Dat was nog niet alles, want de bestuursleden hadden ook nog het nodige keukengerei van huis meegenomen, zoals pannen, opscheplepels, spatels, beslagkommen en schorten. Uiteindelijk mocht het resultaat er zijn, want de pannenkoeken vielen bij de deelnemers aan de Buitendag goed in de smaak.

Het weer was prachtig waardoor de grote tent, die met het oog op mogelijke regen voor alle zekerheid op het terras

stond, dienst deed om uit de zon te zitten. Daarmee was het in tegenstelling tot vorig jaar toen het de hele dag regende en het een Binnendag werd een echte Buitendag, mede door de goede zorgen van Co en Nico van de sv Erasmus.

Bewegen

Het was een wat andere Buitendag dan gebruikelijk. Uiteraard konden de 36 deelnemers die vanaf 11.00 uur met koffie en thee en een VSAG-tompouce werden ontvangen, zoals altijd kaarten en sjoelen, maar de hoofdmoot was dit keer op een plezierige manier gezond bewegen en gezond blijven. Tot de lunch werd onder de tent gezellig gekletst en een kaartje gelegd. Bij de lunch kon worden gekozen uit soep, een broodje kroket, een broodje gezond en luxe broodjes.

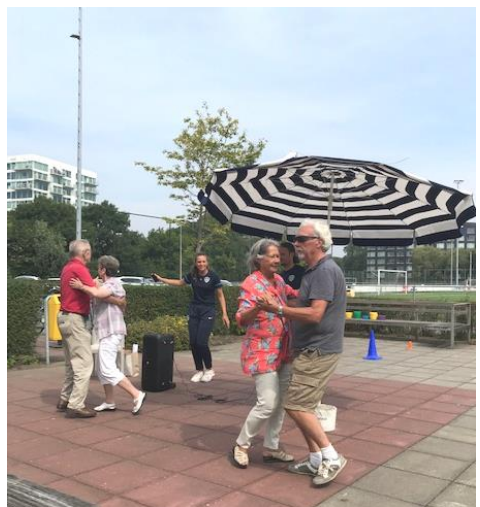
Na de lunch presenteerden Bert en Luka, vitaliteitsmedewerkers van Sportief Plus, een laagdrempelig programma dat was gericht op bewegen, vooral voor senioren. Begonnen werd met een swingo, een soort muziekingo waarbij aan de hand van een kort muziekfragment de naam van de artiest of de muziekgroep moest worden geraden en op een 'bingobriefje' moest worden aangekruist. Zo passeerden onder andere Nick en Simon, André Hazes, Village People, Guus Meeuwes, Anneke Grönloh, Rob de Nijs, Wolter Kroes en Marco Borsato de revue.

Daarbij was het de bedoeling dat de deelnemers aan de Buitendag in beweging zouden komen. Dat begon ondanks de enthousiaste uitnodigingen van Bert en Luka zeer aarzelend, maar uiteindelijk werd twee keer een polonaise gelopen. Ook werd gedanst.

Bij een vol briefje met negen aangekruiste namen moest 'swingo' worden geroepen. De eerste die dat deed en daarmee

een legpuzzel van 1000 stukjes won was Anneke Stapel. De dansprijs ging naar Joop en Gerrie van Boxtel. Een troostprijs was er voor Dini Nieuwenkamp. Hierna konden onder andere blikken worden omgegooid, ringen worden geworpen en jeu de boules gespeeld.

Groot was de belangstelling voor een gezondheidscheck. Bij de vitaliteitsmedewerkers van Sportief Plus, dat in de laatste week van september op tien plekken in Den Haag met een cursus valpreventie van dertien lessen voor senioren begint, konden de VSAG-ers hun bloeddruk en BMI laten meten, in combinatie met hun gewicht. Ook hun knijpkracht werd gemeten. De resultaten werden met elkaar vergeleken.

Bakkunsten

Nadat het gemengde bittergarnituur was gepresenteerd was het wachten op de bakkunsten van Leo Draisma en Piet Grimme. Doordat enkele deelnemers al waren vertrokken kon met twee kommen beslag worden volstaan. De pannenkoeken werden rondgebracht waarna men ze naar keuze kon beleggen.

Voor het toetje had het bestuur ook ruim ingeslagen met zeven bakken roomijs en drie kilo bosvruchtensaus.

Geslaagde lunch in strandtent op zuiderstrand Scheveningen

Met een temperatuur van 23 graden, wat sluierbewolking en een beetje wind met kracht 3 uit noordwestelijke richting was het op donderdag 4 augustus voor 25 leden van de VSAG prima uit te houden in strandtent La Cantina op het zuiderstrand van Scheveningen.

Tussen half twaalf en twaalf uur druppelden ze binnen op een van de terrassen van La Cantina, dat voor de VSAG was gereserveerd. Na de koffie en thee werd om 12.00 uur het lunchbuffet geopend. De deelnemers deden zich tegoed aan lekkere broodjes, ham, kaas, tonijnsalade, roerei, zoet beleg en voor iedereen een glas jus d'orange. Daarna was er weer koffie en thee.

Mede door het prachtige weer was het een zeer gezellige strandlunch. Iedereen kletste met iedereen en vond dit gezien de positieve reacties voor herhaling vatbaar. Dat gaat ook gebeuren. Overigens ging niemand op uitnodiging van Cobi Bult de zee in voor een verfrissende duik. Wel om pootje te baden.

Fietstocht zaterdag 10 september door duingebied richting Katwijk

De fietstocht van zaterdag 10 september is een wat langere rit dan normaal en gaat door het duinlandschap tot vlak bij Katwijk. De route voert langs Berkheide, Meijendel en Lentevreugd. Deze drie duingebieden zijn een onderdeel van het Nationaal Park Hollandse Duinen. Berkheide en Meijendel worden beheerd door het drinkwaterbedrijf Dunea, Lentevreugd door Staatsbosbeheer.

IJs en weder dienende wordt om 10.00 uur vertrokken bij cafeteria Kwalitaria tegenover het winkelcentrum aan het De Savornin Lohmanplein. Bij twijfel of de fietstocht gezien de weersomstandigheden doorgaat kan Ton van der Linden worden gebeld: tussen 9.15 en 9.30 uur 070 - 325 25 91 en tussen 9.15 en 9.50 uur 06 - 387 841 71.

Voor de ruim 32 kilometer lange fietstocht op zaterdag 9 juli reden de tien deelnemers vanaf het De Savornin Lohmanplein via de Leyweg, de Strijpkade, de Hoekpolder, de Schaaapweimolen en het Pieter Postmapad over de A4 naar het Wilhelminapark.

Verder ging het over de Raaigraslaan, de nieuwbouwwijk, de Laan van Het Haantje, de nieuwe tunnel onder het spoor en de Lange Kleiweg. Via Aan het Verlaat was de koffie bij 'Knus' snel gevonden.

Teruggefietst werd langs het Jaagpad, door het Elsenburgerbos, over de Lange Kleiweg, door de groenstrook langs de A4, het groen aan de rand van Rijswijk, de Schapweg en de Loevesteinlaan.

De fietstocht van zaterdag 13 augustus ging niet door. Coördinator Ton van der Linden vond het niet verantwoord in de volle zon en met een temperatuur van boven de dertig graden geruime tijd te fietsen.

VSAG doet mee met open dag Zuid57

Nadat het de afgelopen twee jaar door corona niet mogelijk was houdt het cultureel centrum Zuid57 aan de Zuidlarenstraat 57 op zaterdag 3 september een open dag. Van 13.00 tot 18.00 uur zijn er allerlei activiteiten. Zo presenteren Theater en Filmhuis Dakota, de Volksuniversiteit en de in Zuid 57 gevestigde ambachtelijke en creatieve ondernemingen zich. Ook zijn er workshops.

De VSAG heeft op de eerste etage een ruimte, zaal 1.09, en houdt ook een open dag. De schilder- en de biljartclub geven acte de présence en de afdeling watergym laat met een fotoboek zien hoe het er elke week aan toe gaat in het zwembad de Escamphof. Bestuursleden zijn aanwezig om vragen te beantwoorden, onder meer van nieuwe leden die nader met de VSAG kennis willen maken.

“Watergym is geen drie kwartier afzien, maar leuk en gezond bezig zijn”

Fred Fuit werkte vroeger bij de Gemeente Politie van Den Haag. Na zijn pensioen werd hij lid van de Vereniging van Gepensioneerden van de Haagse Politie, de V.G.H.P., waar hij zich met de activiteiten bezighoudt.

Als oud-ambtenaar is hij ook lid van de VSAG geworden. Een andere

overeenkomst is dat het verenigingsblad van de V.G.H.P. ook Journaal heet en daarin heeft hij een enthousiast artikel geschreven over de afdeling Watergym van de VSAG. “Word lid van de VSAG en sluit je aan bij de watergym. Niet twijfelen, gewoon doen.”

Oplossing

Bewegen om wat soepel te blijven is voor veel gepensioneerden geen dagelijkse bezigheid meer, maar Fred Fuit zegt de oplossing te hebben gevonden bij de afdeling Watergym van de VSAG, die op woensdag- en donderdagmiddag in het zwembad de Escamphof aan de Escamplaan actief is.

Hij doet al een aantal maanden mee en hij vindt het niet alleen leuk maar ook nuttig. In het extra warme water is het volgens hem geen drie kwartier afzien, maar leuk en gezond bezig zijn. "Onder leiding van de zeer ervaren instructrice doen we elke week andere oefeningen zodat er geen vervelende herhalingen zijn."

De stemming onder de overwegend vrouwelijk deelnemers vindt hij heel gemoedelijk en wordt er veel gelachen. "Als je een oefening niet helemaal kan doen is dat geen enkel probleem. Je doet wat je kunt. Gaat het niet, jammer dan. De oudste deelnemster is 90 jaar. Dus leeftijd speelt geen rol.

Waard

Het inhalen van een les is geen enkel probleem", schrijft hij in het Journaal van de V.G.H.P. Bovendien noemt hij de contributie van € 21,50 per maand voor vier keer per maand een les geen geld. "Sterker nog, de watergym is het meer dan waard", houdt hij de vroegere politiemensen voor.

De foto bij het artikel in het Journaal van de V.G.H.P. is van instructrice H el ene van der Veeke. Zij heeft foto's van het watergym gemaakt en daarmee een fotoboekje samengesteld. Dat kan bij bijeenkomsten van de VSAG als promotiemateriaal ter inzage worden gelegd.

Plaats voor nieuwe sportieve leden bij Keep Fit

Op de afdeling Keep Fit van de VSAG is plaats voor nieuwe sportievelingen.

Ze kunnen op woensdagmiddag van 14.00 tot 15.00 uur in de sportzaal van het stadhuis aan het Spui in een enthousiaste groep meedoen aan de groepslessen onder begeleiding van een sportcoach van High Five Health Promotion, de fitnessorganisatie van de gemeente Den Haag. Vooral door corona en de gedwongen pauze als gevolg van de sluiting van de sportzaal is het aantal deelnemers wat terug gelopen. Niet iedereen had de moed de draad weer op te pakken.

Uitleg

Doordat High Five nieuwe apparatuur heeft bijgeplaatst is het nog aantrekkelijker om aan het fitnessprogramma mee te doen. Wie voor de eerste keer komt krijgt uitleg over de mogelijkheden en het veilig gebruik van de toestellen. Rekening houdend met leeftijd, fysieke gesteldheid en persoonlijk doel wordt een deelnemer door een personal coach van High Five begeleid. Vóór corona begon de groepsles met een warming up en afgesloten met een cooling down. Bij voldoende belangstelling wordt High Five gevraagd dit weer te doen.

Of de contributie € 60,-- per kwartaal kan blijven hangt mede af van het aantal deelnemers.

Voor het bereiken van de fitnesszaal

op de negende etage van het stadhuis is een toegangspas nodig die via de VSAG wordt verstrekt. Wie op woensdagmiddag meedoet kan ook op een andere dag of ander moment individueel fitnessen.

Contactpersoon van Keep Fit is Bob van Amstel. Hij is bereikbaar via tel. 06 - 136 732 19 en amstdijk@ziggo.nl.

Bridgers houden wat meer afstand

Omdat de gemiddelde leeftijd van de leden boven de 70 jaar ligt en met het oog op de mogelijke komst van coronavarianten gaat de afdeling Bridge tijdens de druk bezochte bridgemiddag op woensdag in de ruimte van de VSAG nog voorzichtiger te werk. Behalve dat de geldende maatregelen worden nagekomen gaan de leden iets verder van elkaar zitten. Niet door twee tafels tegen elkaar te zetten. De afstand van 1,60 meter is dan te groot en zijn de kaarten moeilijk te zien of op te pakken en neer te leggen. Ook zitten de tafelpoten dan in de weg. Het probleem wordt opgelost door over de tafels een wat groter tafelblad te plaatsen dat door de speciale constructie niet kan verschuiven.

Handwerkclub in stoomtram en op museumboot

Zes leden van de Handwerkclub van wie er een haar dochter had meegenomen, hebben op maandag 1 augustus een uitstapje gemaakt. Met de stoomtram werd van Hoorn naar Medemblik gereden, waar vandaan met een museumboot naar Enkhuizen werd gevaren.

De deelnemers vertrokken even na negen uur vanaf het Centraal Station naar Hoorn. In afwachting van het vertrek van de stoomtram werd op het terras van het station koffie gedronken.

Geschiedenis

Daarna werd het museumterrein met de geschiedenis van de stoomtram bekeken. Aan de hand van een schaalmodel werd uitleg gegeven over de werking van de stoommachine. In het museumwinkeltje werd wat voor het thuisfront gekocht.

In de stoomtram werd in een 'eigen' coupé 1e klas met rode velours kussens op de banken over het ruim twintig kilometer lange spoor naar Medemblik gereden, de oudste stad van West-Friesland. Tijdens een korte stop in Wognum waren er oud-Hollandse spelletjes zoals steltlopen wat enkele dames met wisselend succes probeerden.

Nadat de meegenomen snacks waren verorberd werd ingescheept op de in 1956 gebouwde Friesland museumboot, die vroeger als veerboot tussen Harlingen en Vlieland en Terschelling voer. Sinds 2002 vaart de boot over het IJsselmeer tussen Enkhuizen en Medemblik. Doordat het een heerlijk zonnige dag was kon op het bovendeck worden gezeten.

Kreupeltje

Tijdens de wandeling door het pittoreske Enkhuizen met zijn vele historische gebouwen, monumenten, herenhuizen, grachten, kerken, stadsmuren en havens werd onder andere langs enkele steegjes gelopen, zoals 'Tussen Hel en Vagevuur' en 'Kreupeltje'. Na een ijsje werd het bezoek afgesloten op het terras van eetcafé Dikke Mik aan het water. Met de trein werd terug naar Hoorn gereden, waar bij de visboer een portie kibbeling werd genuttigd, bijna net zo lekker als van Simonis in Scheveningen. Om half negen waren de deelnemers weer terug op het Centraal Station.

Uit de
archieven
van ambtelijk
Den Haag

Eerste directeur Haags Gemeentemuseum geïrriteerd:

“Wie
heeft
die dame
er toch
ingestopt?”

Abraham Jacobus Servaas van Rooijen had ruim 100 jaar geleden een bijzondere dubbelfunctie bij de gemeente. Hij was van 1884 tot 1905 niet alleen de eerste stadsarchivaris en daarmee hoofd van het Gemeentearchief, maar van 1887 tot 1911 ook de eerste directeur van het Haags Gemeentemuseum in de Sint Sebastiaansdoelen aan de Korte Vijverberg. Zijn opvolger, dr. Van Gelder, vervulde eveneens beide functies. Tegenwoordig is de gemeentearchivaris ook directeur van de Openbare Bibliotheek.

A.J. Servaas van Rooijen, geboren op 30 mei 1839, was een zoon van een onderwijzer in Utrecht. Hij heette eigenlijk Van Rooijen, maar omdat een roomse Utrechtse 'grutter' ook zo heette noemde hij zich Servaas van Rooijen. Nadat hij bij een boekdrukkerij, boekhandel, boekbinderij en uitgeverij had gewerkt begon hij in 1865 voor zichzelf met een boekhandel en uitgeverij. Hij publiceerde regelmatig en studeerde voor de akte Middelbaar Onderwijs Taal en Letteren. In 1877 verkocht hij zijn boekhandel en verhuisde naar Den Haag.

Toezicht

Daar deed hij historisch onderzoek in de Haagse archiefdocumenten en viel hij op bij de grote kunstkenner en kunsthistoricus dr. Abraham Bredius, die van 1889 tot 1909 directeur van het Mauritshuis was. Waarschijnlijk op zijn voorspraak benoemde het gemeentebestuur Servaas van Rooijen per 1 januari 1884 tot de eerste gemeentearchivaris van Den Haag. In zijn ambtelijke aanstelling stond dat stukken uit het Gemeentearchief alleen onder zijn toezicht mochten worden onderzocht.

Het Gemeentearchief zat toen in de onverwarmde, onverlichte en zeer brandbare zolder van het Oude Stadhuis aan de Dagelijkse Groenmarkt. Bij een brand zou het gehele archief reddeloos verloren gaan, temeer omdat er maar één deur naar de zolderverdieping was. Servaas van Rooijen en onderzoekers moesten het doen met één kamer, die ook als studiezaal werd gebruikt.

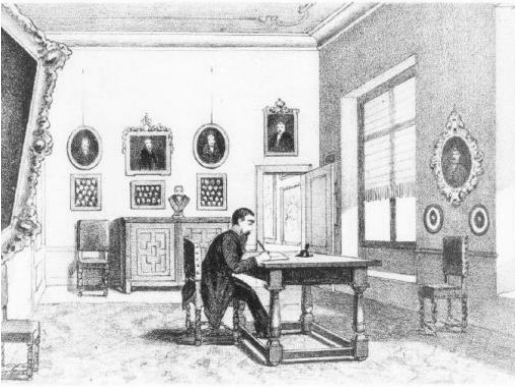
In 1891 was Servaas van Rooijen klaar met de inventarisatie van het archief en de beschrijving van de bibliotheek. De basis voor de collectie tekeningen, prenten, plattegronden en foto's was gelegd door de Vereniging ter Beoefening der Geschiedenis van 's-Gravenhage, die haar verzameling in 1861 aan de gemeente schonk. Op de zolder van het Oude stadhuis lagen ook archiefstukken uit de late middeleeuwen, maar dat was een fractie van wat er ooit aan Haagse bestuurlijke en gerechtelijke stukken was. Vooral rond 1572 bij het uitbreken van de Tachtigjarige Oorlog gingen veel archiefstukken verloren. Het oudste stuk in het Gemeentearchief is uit 1313 van graaf Willem III en gaat over de erfpacht in Die Haghe.

Servaas van Rooijen schreef diverse artikelen op het gebied van geschiedenis en kunst. Hij nam ook het initiatief voor een Haags historisch jaarboek en was in 1890 een van de oprichters van de Geschiedkundige Vereniging Die Haghe, de opvolger van de Vereniging ter Beoefening der Geschiedenis van 's-Gravenhage. Tot 1897 was hij voorzitter. Ook publiceerde hij artikelen over de geschiedenis van Den Haag in het historisch jaarboek.

Moeizaam

De verhouding tussen de gemeentearchivaris en het gemeentebestuur werd in de loop van de jaren steeds moeizamer. Zijn tijdelijke aanstelling werd ook nooit in een vast ambtelijk dienstverband omgezet. Na 20 jaar werd Servaas van Rooijen in 1904 eervol ontslagen. Ruim 100 jaar later werd bij de viering van het 125-jarig bestaan van het Haags Gemeentearchief in de Rivierenbuurt een straat naar hem vernoemd: het Servaas van Rooyenhof. De hoop op een straat met zijn naam had hij in zijn memoires geschreven.

Onder leiding van zijn opvolger, dr. Van Gelder, verhuisde het Gemeentearchief in 1910 naar de Zwarteweg. Later naar het Rijswijkseplein, de Loosduinseweg met een dependance aan de Scheveningseweg en het stadhuis aan het Spui.

Opvallend genoeg bleef Servaas van Rooijen na zijn ontslag als gemeentearchivaris wel directeur van het Gemeentemuseum. Een tekening van hem in zijn werkkamer in de Sint Sebastiaansdoelen toont het grote verschil met de zolder

van het Oude Stadhuis, waar hij als gemeentearchivaris werkte.

Bizar

In 1888 kreeg hij een bizar voorwerp in zijn collectie: de in zout geconserveerde tong van Johan de Witt en een gedroogde vinger van zijn broer Cornelis. Nadat ze in 1672, precies 350 jaar geleden, op de Plaats gruwelijk waren vermoord werden hun afgehakte ledematen tegen opbod aan de omstanders verkocht. Een tong en een vinger kwamen via medestanders van de broers De Witt terecht bij de Amsterdamse burgemeester Nicolaas Witsen. Hij liet er een doosje voor maken met op het deksel de afbeelding van de de gebroeders De Witt.

Hij liet er een zilveren moord op

Om de tong en de teen tentoon te stellen liet Servaas van Rooyen een 'klein 'lijkkistje van oud eikenhout, met een glazen deksel' maken. Veel bezoekers van het museum vonden het echter een luguber gezicht. In oktober 1894 verbood de gemeente daarom de tong en de vinger nog langer te exposeren. Nu zijn ze te zien in het Haags Historisch Museum op de tentoonstelling 'Macht - 800 jaar Binnenhof'. Overigens ontdekte het Nederlands Forensisch Instituut in 2011 dat de teen geen teen is maar een wijsvinger.

In 1908 publiceerde Servaas van Rooijen de 'Catalogus der Schilderijen der Geschied- en Oudheidkundige Voorwerpen van het Gemeente-Museum van 's-Gravenhage'. Drie jaar later trad hij als directeur terug. Hij overleed in 1925 op 86-jarige leeftijd.

In zijn memoires gaf hij blijk niet veel op te hebben met vrouwen in belangrijke functies. Geïrriteerd was hij over de benoeming van Ida Peeters tot adjunct-directeur. "Wie heeft die dame er toch ingestopt? Ik vond haar bij mijne eerste ontmoeting zeer aanmatigend. Zij verzocht photo's te maken van het Delftsch en Haagsch porcelein. Toen ik groote en grondige bezwaren had ging zij naar de commissie achter mij om. En ik ..... moest bezwijken."

Enorm

Zijn opvolger, stadsarchivaris Van Gelder, wilde een nieuw Gemeentemuseum, maar door de Eerste Wereldoorlog werd het project stopgezet. In 1919 kwam een terrein aan de Stadhouderslaan beschikbaar. Architect Berlage ontwierp een enorm cultureel centrum met concert- en congreszalen, maar dat werd door de gemeente afgewezen. Daarna lag het project jaren stil. Pas in 1927 kwam Berlage met een meer ingetogen ontwerp. De bouw van het nieuwe Gemeentemuseum begon in 1931. Het werd op 29 mei 1935 geopend en heet sinds 2019 Kunstmuseum Den Haag.

(Foto's Haags Gemeentearchief)

Personalia

Nieuwe leden/vrienden

mevr. B.G.M. de Klerk-de Groot

mevr. P.P.M. Blom

dhr. R. Blom

dhr. E.B. de Greef

mevr. A. Hijkoop-de Greef

dhr. J. den Heijer

mevr. S.H. den Heijer-Kneefel

mevr. I. de Geest-Kouwenhoven

dhr. M.A.J. Lier

mevr. C. Lier-Murphy

mevr. T.M. Swensen

mevr. Y. van den Berg

dhr. H. ter Hoeve

dhr. A.J. Smit

mevr. M.Y. Smit-Oberweis

Overleden

dhr. C.M. de Hoog

mevr. J. de Man

mevr. E. Elkerbout

mevr. Chr. A. Schott-Schneider

dhr. P. Grimme

Agenda

3/9: open dag Zuid57/VSAG, Zuidlarenstraat 57, 13.00 – 18.00 uur

8/9: bestuursvergadering, 10.00 uur ruimte VSAG

10/9: fietstocht, 10.00 uur, cafetaria Kwalitaria tegenover
winkelcentrum De Savornin Lohmanplein

14/9: boottocht Amsterdam - Leiden, 9.15 uur, busplatform CS

23/9: wandeling in Leiden, 13.30 uur, voor station Leiden

27/9: najaarsbingo, 14.00 uur, ruimte VSAG

30/9: wandeling in Leiden, 13.30 uur, voor station Leiden

FILIPPINE

1	23	18		3	7		18	6	18	22		
	2	16	9	20	1		22	21	5		1	21
		3	5		8		4	9	2			
			4	22	18			15	19	10		
		5	16		20		19	14	1	22	14	
6	15	15	19	4			14	3		1	4	2
	7	16	8				12	5	8	1	3	
		8	13	18			9	23		19		
			9	15				19	11	17	3	
			10	18	8		15	6		7	8	6
		11	10	9	10		23	15		21		
	12	21	13		19		3	12	17	17	12	
13	10	17		12	18		4	19	15		17	22
	14	20	13	17	17		12	11				

OMSCHRIJVING

1 per schip verzenden	8 naijver
2 oogafwijking	9 kledingstuk
3 kleefstof	10 wedstrijd beker
4 een van de Verenigde Staten	11 tijdstip om iets te bezichtigen
5 levering	12 zeer klein landje
6 bioscoopvoorstelling	13 romantische lectuur
7 woonwijkvoorziening	14 gymnastiekoefening

Gelijke cijfers zijn gelijke letters. Bij een goede invulling ontstaat van de letters in de paarse balk van boven naar beneden een woord.

Stuur dit voor 13 september naar:

VSAG
zaal 1.09
Zuidlarenstraat 57
2545 VP Den Haag

of mail het naar:

vsag@denhaag.nl

Onder de inzenders van de goede oplossing wordt een prijs van € 10,-- verloot.

De oplossing van de puzzel in het Journaal van juli-augustus is GEBOORTEKAARTJE.

Na loting ging de prijs van € 10,-- naar Henk van der Kwaak uit Wassenaar.

Afdelingen en contactpersonen

Tenzij anders vermeld vinden de activiteiten plaats in de zaal van de VSAG, 1.09, op de eerste etage in Zuid57 aan de Zuidlarenstraat 57.

BILJARTEN

Maandag t/m vrijdag 9.00 - 13.00 uur, 13.00 - 17.00 uur

Dhr. F.J.M. Kalse, tel. 070 - 394 03 64, frans-bep@ziggo.nl

Per maand € 7,00

BOWLEN

Dekker, Scheglaan 12, Zoetermeer, vrijdag 14.00 - 16.00 uur

Dhr. R. Nieuwenkamp, tel. 015 - 369 69 81

roelnieuwenkamp@kpnplanet.nl

Dhr. D.H. Ras, 079 - 331 08 77, dirkgretras1@outlook.com

Per maand € 26,00

BRIDGE

Woensdag 13.00 - 16.00 uur

Dhr. R. Maring, tel. 06 - 440 240 41, vsag.bridge@outlook.com

Per maand € 5,00

FIETSEN

Van maart tot en met oktober op de 2e zaterdag van de maand

Dhr. T. van der Linden, tel. 06 - 387 841 71

vanderlindenton87@gmail.com

HANDWERKEN

Maandag 13.00 - 16.00 uur

Mevr. G.G.M. Looijen-den Boer, tel. 070 - 366 03 09

c.looyen3@kpnplanet.nl

Per maand € 5,00.

KEEP FIT

Stadhuis Spui, woensdag 14.00 - 15.00 uur in groepsverband
Uitsluitend de deelnemers van deze groep kunnen op een andere dag
of tijd ook individueel fitnessen

Dhr. B. van Amstel, tel. 06 - 136 732 19

amstdijk@ziggo.nl

Per maand € 20,00.

KOERSBAL

Sportcomplex Erasmus, maandag 13.30 - 15.30 uur

Dhr. H.Th. Bielefeld, tel. 070 - 345 17 62

h.t.bielefeld@hetnet.nl

Per maand € 1,50.

SCHILDEREN

Maandag 9.00 - 12.00 uur

Dhr. J. Vos, tel. 070 - 355 82 81

strandvos@ziggo.nl

Per maand € 5,45.

YOGA

Dinsdag 10.00 - 11.00 uur

Mevr. M. Hendriks-Zuidwijk, tel. 070 - 323 94 15

greethendriks@casema.nl

Per maand € 18,50.

WATERGYM

Escamphof, Escamplaan 57, woensdag 16.15 - 17.00 en 17.00 - 17.45
uur, donderdag 15.00 - 15.45 en 15.45 - 16.30 uur

Mevr. Y. Heemskerk-Brunings, tel. 06 - 309 003 75

yvonne.heemskerk.brunings@gmail.com

Per maand € 21,50.

Indien onbestelbaar
s.v.p. retourneren naar:
VSAG
Zuidlarenstraat 57
zaal 1.09
2545 VP Den Haag

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

